

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๑๔ สุขุมวิท ๒๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๙-๕๐๐๐
ภายใน ๑-๕๖๖๖ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๖๔๙-๖๑๗๒

ข่าวจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับประจำวันที ๒๒ เดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๙ หน้า ๘ มูลค่าข่าว ๑,๒๒๗,๕๒๘.-

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

มรณานุสติ

Green. & Good Life ในงานศิลป์

สรรวม ธรรมชาติ ธรรมชาติ นวัตกรรมศิลปะ
ที่ผ่านไปแล้วของอาจารย์ ศิริวรรณ
เจนพัฒการ ศิลปินและอดีตอาจารย์คณะ
ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ-
ประสานมิตร ซึ่งมีผลงานแสดงภาพศิลปะผ่านมรดกมลาย
งานชุดนี้ชมแล้วชวนให้เข้าใจคำว่า มรณานุสติไปในตัว
เพราะชีวิตธรรมชาติ ที่อาจารย์เล่าให้ฟัง เพื่อให้
เข้าใจว่า ธรรมชาติ ธรรมชาติ เป็นเรื่องเดียวกัน
ชีวิตที่ผ่านมาของอาจารย์ศิริวรรณ เลียดตาย
มาหลายครั้งพบกับความเศร้าจากความตายของคนใน
ครอบครัวและเพื่อนสนิทมิตรสหายก็หลายคราว และ
มันก็เรื่องธรรมดา

ณ วันนี้ อาจารย์เกษียณแล้ว ใช้เวลาปลูกต้นไม้
ทำงานศิลปะ และวาดภาพจิตรกรรมฝาผนังให้วัดบ้าง
(โดยสละใจ) รวมถึงสร้างครีตอมูเลอร์ตลับแป้น แห่ส่ง
เรียนรู้ทางศิลปะสำหรับชุมชน เพื่อเป็นแหล่งชุมชนของ
คนทำงานศิลปะหลายแขนง โดยนำเงินจากการขายภาพ
วาดมาทำหอศิลป์ที่ต.ศรีดอนมูล อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
ถ้าจะบอกว่า ธรรมชาติทำให้คนเปลี่ยนแปลงคงไม่ใช่
คำกล่าวที่เกินเลย

และนี่คือ ส่วนหนึ่งของบทสนทนากับศิลปิน
ธรรมชาติคนหนึ่งเกี่ยวกับคำว่า "งานศิลปะก็เป็นมลาย"

● เป็นความไม่มั่นคงตั้งแต่เด็ก อยากหาสถานที่สงบๆ

ไว้เขียนรูป?

เออสิรีไว้ก่อนสองปี ก็คิดว่า สอนมาสามสิบกว่าปี ก็น่าจะพอ เขียนรูปดีกว่า สมควรแก่เวลา เพราะหาบ้านให้ห้องๆ ในครอบครัวอยู่ดีแล้ว ก็คิดว่าอยากจะหาที่สงบๆ เขียนรูป เหมือนที่เราได้ฝันตั้งแต่เด็ก เป็นจังหวัดที่เพื่อนชวนไปเที่ยวเชียงราย เพราะซื้อที่ดินไว้ เราก็ถามว่า มีที่ดินเหลือไหม อยากทำสตูดิโอ ตอนนั้นไม่มีเงินแม่เพื่อนก็เอ็นดูเรามีที่ดินหนึ่งผืนหนึ่งติดหน้าคารเราก็อยากได้ แม่เพื่อนก็ออกเงินให้ก่อน ก็สร้างบ้านเมื่อไปอยู่ในช่วงสามปีแรก ก็ขึ้นไปวาดภาพจิตรกรรมฝาผนังให้วัดบนดอย เพราะการงาน คือส่วนหนึ่งของชีวิต แม้จะเป็นมายา แต่เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เรามีชีวิตอยู่

● มีช่วงที่อาจารย์รู้สึกตัวเองเป็นศิลปินที่ยิ่งใหญ่บ้างไหม

ไม่มี ถ้าหลงตัวเอง ทำไมฉันต้องไปอยู่ในรู (หุบเขา

ในจังหวัดเชียงราย) ฉันก็ออกมาเดินเรือแคนด์โรล อยู่แถวกรุงเทพฯ หาเงินได้เยอะๆ 6 ปีที่ผ่านมาอยู่บนดอยตลอด มีแต่คนไปหา ไม่เคยยุ่งกับใคร เมื่อปี 2554 ภาพเขียนสมัยสาว ๆ จมลงไป ตอนนั้นก็ใจได้ ถ้าเป็นเมื่อก่อน ร้องไห้เหมือนญาติเสีย จำได้ว่า แม่เคยเตะหมึกจีนแป้นภาพที่กำลังวาด ร้องไห้อยู่สามวันเดียวนี้ ก็แค่พูด "อีกแล้วหรือ" หรือลั่นชักที่เก็บงานไว้ในสตูดิโอของเราที่กรุงเทพฯ ยังเปิดไม่ได้ ดินคาอยู่จนถึงทุกวันนี้ ก็ปล่อยไว้เป็นอนุสรณ์ว่า ไม่มีอะไรจริงยั่งยืน เมื่อธรรมชาติบอกว่าไม่ดีก็จัดการให้ ไม่มีอะไรเป็นของใคร เราทำให้เป็นสมบัติของโลก งานศิลปะก็เป็นมายา

● งานศิลปะก็เป็นมายา?

ราคาแก่นั้นแค่นี้เป็นมายาทั้งนั้น แต่พอได้เงินมาเราก็เอาไปทำหอศิลป์ ศรีดอนมูลอาร์ตสเปซ ที่อ.เชียงแสน จ.เชียงราย เป็นชุมชนคนทำงานศิลปะหลากหลาย และเป็นแหล่งเรียนรู้ศิลปะชุมชน ใช้เงินไปกว่าสองล้านบาทแล้วหมดตัว และจะเอาเงินที่ขายภาพศิลปะไปทำหอศิลป์อีก บุญชัย เบญจรงค์กุล ชื่อภาพไปหนึ่งใบหนึ่งล้านสองแสน เป็นเรื่องที่ดีที่มีภูมิหาเศรษฐกิจช่วยให้ศิลปะอยู่ได้ ถ้าอย่างนั้นคงไม่มีเงินทำงานศิลปะอย่างต่อเนื่อง บางทีซื้อสีมาแทนกว่าบาท บิบไม่เท่าไรก็หมด หอศิลป์แห่งนี้เราจะให้ลูกศิษย์มาทำกิจกรรมศิลปะโดยไม่แสวงหากำไรใดๆ และอยากช่วยคนรุ่นใหม่ ที่ทำงานศิลปะให้เจอทิศทางของตัวเอง เราก็ช่วยตบให้เขารูปเขาร่าง เพราะมีคนทำงานศิลปะบางส่วนไม่อยากเข้าระบบ อยากทำศิลปะของตัวเอง

● ถ้าไม่เชื่อการศึกษาในระบบ ต้องทำอย่างไร

ต้องเปลี่ยนระบบการศึกษาให้เรียนรู้ของจริงมากขึ้นได้เด็กจับดินจับทรายมากขึ้น กลับมาสู่ธรรมชาติ ท่องแต่ตำราไม่ได้แล้ว ถ้าเกิดไฟฟ้าดับ แผ่นดินไหว

จะหุงข้าวยังงี้ คนจะเอาตัวรอดอย่างไร ปลุกพืชผักกินเองเป็นไหม สมัยก่อนเราก็พายเรือขายเต้าหู้ให้กังสาว ๆ เคยยกกระสอบข้าวหาลือไปส่งลูกค้า คนเราต้องกลับมาดูภาพตัวเอง เราเป็นสังคมเกษตร ธุรกิจพอเพียงจะตอบโจทย์เราได้ เราบอกนักศึกษาหมาดๆ ว่าสังคมเราไม่มีอะไรมาก ต้องให้ก่อน...ที่จะเอา เราก็ใช้คาถาให้และ บางคนก็บอกว่า ทำไมอาจารย์ขายรูปแพง เราก็บอกว่า ต้องเลี้ยงคนมากมาย ตั้งแต่คนผลิตสี

คนขนภาพ คำว่าชาอาชีพ ค่ากรอบ กระจก ไฟ หอศิลป์ ฯลฯ คนเราต้องดูกันอย่างลึกซึ้ง ถ้าดูกันแค่เปลือกๆ ก็เห็นแค่ภาพอาจารย์สูบบุหรี่ ตีหมเล้าอย่างเดียว

● พอไปอยู่ที่เชียงราย ชีวิตเปลี่ยนแค่ไหน

จากหน้ามือเป็นหลังมือ อยู่กรุงเทพฯ เหมือนทวดา แต่อยู่ที่นั่นเป็นอีกคน คนที่นั่นเรียกยายบ้าง ป้าบ้าง ตอนหลังเห็นเราออกทีวี ก็เรียกครู จริงๆ เราเป็นอะไรก็ได้ ใส่รองเท้าแตะ ยกทรงก็ใส่ ใส่เสื้ออะไรก็ได้ อยู่แบบนี้มันโล่งสบาย ไม่ต้องคิดวางแผนอะไร ตื่นขึ้นมา รู้ว่าเราจะทำงานอะไร มีความสุขดี เวลาทำงานก็เหมือนสมถะสมาธิได้อยู่กับตัวเอง เวลาโกรธจะดึงกลับมาได้เร็ว เมื่อก่อนโกรธนาน ใจร้อน ตอนนี้อยู่ไม่เท่าไรค่อยๆ ไป

ตอนแรกๆ ก็ไม่คิดว่าจะอยู่ได้ เพื่อนๆ ซื้อที่ดินไว้ไม่มาอยู่ กลัวบรรยากาศแบบป่าๆ เราก็อยากลองตัวเอง มีบ้านอยู่ในหุบเขา เห็นต้นไม้เล็ก ๆ ค่อยๆ โตเป็นต้นใหญ่ เห็นใบไม้พัด พายุ ซึ่งการมาอยู่แบบนี้เหมือนการตัดสินใจด้วยตัวเอง เพราะเป็นคนใจร้อน ถ้าเห็นอะไรไม่ถูกต้อง จะทนไม่ไหว ไม่เคยกลัวใคร ตอนทำงานราชการเราเป็นประเภทที่ว่า คนเกลียดก็ไม่ได้รักก็ไม่ลง

เพราะเราเป็นคนดี ไม่ลงให้ใครถ้าจะให้ใครรักคน
ถ้าไม่จริง ดีพร้อม ไม่ใช่

● อยู่คนเดียวกลัวไหม

ตอนนั้นเพื่อนๆ ก็ว่า ไม่กลัวหรืออยู่ห่างไกล
โรงพยาบาล เราก็คิดว่า ถ้าคนเราจะตาย ให้อยู่ใกล้
โรงพยาบาลก็ตาย มีเพื่อนๆ มาหาบ้าง มีคนงานอยู่บน
เขา และเราเลี้ยงดู ตะโกนขึ้นดอย ก็ได้ยิน อยู่ที่บ้านก็
นอนคนเดียว เวลามีลูกศิษย์มาเยี่ยม ก็นอนกองๆ กัน

● ชีวิตที่แวดล้อมด้วยธรรมชาติ ทำให้อาจารย์ เปลี่ยนอย่างไร

ธรรมชาติมันเปลี่ยนเรา เมื่ออยู่ที่นั่นนานๆ ก็
ละลายให้เราใจเย็น เมื่อก่อนเห็นใครตีกันหน้าบ้าน ก็
เข้าไปแทรกเลย เราจะมีความสุขที่ทำให้คนตกใจ เคยถือ
ดาบอรัญญิกที่ซื้อจากกอยุทธาออกมาหน้าบ้าน (หัวเราะ)

● เห็นบอกว่า ทุบฝาบ้านทิ้ง เพื่อให้มองเห็นไม้ได้ รอบทิศทาง?

ตอนทำบ้านก็ใส่นั่นนี่นั่น มีฝาบ้านเอาภาพศิลปะ
ที่ตัวเองวาดแขวนไว้เต็มบ้าน พอดูรูปวาดตัวเองทุกวัน
ก็รู้สึกเบื่อ ลมไม่ค่อยพัดเข้าบ้าน ก็เลยทุบฝาบ้านทิ้ง
เริ่มรู้ว่า ต้องอยู่กับธรรมชาติ อยากมองเห็นไม้ได้
สามร้อยหกสิบองศา ไม่ใช่อยู่กับรูปวาดของเราอย่างเดียว

● นิทรรศการที่ผ่านมา ผูกโยงกับเรื่องมรณานุสติอย่างไร

เมื่อมาถึงจุดหนึ่งทั้งสามอย่าง ธรรมะ ธรรมชาติ
ธรรมดา คือสิ่งเดียวกัน ชีวิตก็เป็นเรื่องธรรมดาๆ ถ้า
เราพิจารณาก็จะรู้ว่า ชีวิตไม่มีอะไร ก็สังสารวัฏ เกิด แก่
เจ็บ ตาย เวลาเราทุกข์ๆ มากก็อ่านธรรมะ ชอบธรรมะ
พระรูปใด ก็อ่านยาวๆ บางทีไม่จำ ก็คัดลอก บางทีก็

เขียนไว้บนซรามิค งานศิลปะของเราขายได้ก็ขายไปเลย
ไม่เก็บ บางคนซื้อไปเก็บไว้ในหอศิลป์ บางคนเก็บไว้
ให้ลูกหลานดู หรือไม่ก็ขายต่อ ทำมาหากินเป็นเรื่องดี
เพื่อให้เงินสะพัด เศรษฐีบางคน มีเงินเยอะๆ ก็ปล่อย
เงินออกมา จะเก็บไว้ทำไม ให้คนที่เขาลำบากได้
ใช้เงิน

โลกทุกวันนี้ไม่อาจคาดเดาได้ ตอนน้องชายอาจารย์
เป็นมะเร็ง หมอบอกว่า อยู่ได้แค่หกเดือน ปีนั้นพ่อก็ป่วย
แต่น้องชายลากสังขารให้พ่อไปก่อน แม่ผมขวากายใน
คืนเดียว เพราะคนที่รักจากไปสองคน เพื่อนที่เคยคุย
กันว่า เต็มมาแสดงงานด้วยกัน ก็เสียชีวิตไปก่อน
พี่ถวัลย์ ดัชนี เจอกันเมื่อ 9 กันยายนปีที่แล้ว ทาบตาม
ให้มาเปิดนิทรรศการนี้ พี่ถวัลย์บอกว่า ต้องให้นุรักษ์
เบญจรงค์กุล เปิดนิทรรศการ ส่วนเราจะพูดในงานให้
แต่เขาก็จากไปก่อน เราเองก็เกือบตายมาหลายครั้ง

● เสียตายเป็นหลายครั้ง?

ชีวิตเราเจออุบัติเหตุรถคว่ำสองครั้ง เป็นกรวยไต
อักเสบสองครั้ง เป็นบาดทะยักครั้งหนึ่ง ประมาณว่า ไป
โรงพยาบาล 11 คนเสียชีวิต 9 เหลือ 2 เราตายมาก
อีกนิดเดียวก็จัญเลย นรกคืออะไร เราผ่านจุดนั้นมา
แต่เรามีสติ ตอนที่มีปัญหากรวยไตอักเสบครั้งแรก
ไปถึงโรงพยาบาล ไฟฟ้าดับทั้งโรงพยาบาล เรายังรู้เลย
เจ้ากรรมนายเวรเอาแน่ แต่ก็ใจเย็นๆ สวดมนต์ไม่ตกใจ
เจอเรื่องหนักๆ ในชีวิตมาเยอะ อาจารย์เชื่อว่า วิบากกรรม
มีจริง เมื่อก่อนครอบครัวเราเป็นช่าง พอมาขายหมู ขาย
กล้วยเดี่ยว ขายโน้นนี่ จนมาเป็นเจ้าแก้งก์เอง ตรงนี้
ที่เป็นวิบากกรรม เราเคยโดนรถชนปางตาย เหมือน
หมูที่แข่งขาหัก

● เป็นความบังเอิญที่เกิดอุบัติเหตุ?

ไม่...ไม่มีอะไรบังเอิญ ไม่เจอเองไม่รู้ ไม่ต้องเชื่อ
แต่เวรกรรมมีจริง

● ทำไมเชื่อเรื่องกรรม

เพราะน้องๆ เจอเหตุการณ์ที่พวกเขาต้องเจอ ต้อง
ผ่าเส้นกระดูกทับเส้นบนคอ เหมือนเวลาเราฆ่าหมู ต้อง
ผ่าเส้นที่คอ พ่อก็ต้องเข้าโรงพยาบาล ผ่าตรงเส้นคอ
น้องชายคนเล็กก็เสียชีวิต เราเองก็โดนรถชน เพราะ
เวลาจะฆ่าหมู หมูหนีตายจนกระดูกขาหัก จะเรียกว่า
มันเอาคืนหมด

● ก็เลยสนใจเรื่องธรรมะด้วย?

สนใจมานานแล้ว เด็กๆ ก็เข้าวัดบ่อয় ฟังเทศน์
ฟังธรรม พอเรียนในระบบก็ห่างวัดไปโดยปริยาย จน
กระทั่งมาเรียนคณะจิตรกรรม ศิลปากร รุ่นพี่ไปซ่อม
โบสถ์ วิหาร อาจารย์เพื่อก็สอนให้เขียนภาพไทย พาไป
เรียนรู้ประวัติศาสตร์ จิตรกรรมฝาผนัง แต่พอทำงาน

ก็มาศึกษาและเขียนรูปแบบฝรั่ง ในยุคหนึ่งก็เหมือนเด็กรุ่นใหม่ เรียนรู้อะไรใหม่ๆ ไปเรื่อยๆ ไม่เคยคิดว่าจะได้กลับมาเขียนภาพไทยอีก ตอนไปอยู่เซี่ยงราย เห็นโบสถ์วัดป่าอย่างต่างๆ ก็ขอหลวงพ่เขียนภาพ ตอนนั้นท่านก็ดีใจเราก็เขียนสไตล์ศรีวิชัยแบบบ้านๆ เขียนพระมหาชนก พระเวชสังคร ตอนแรกจะเขียนนรกภูมิให้ดูน่ากลัว แต่พอทำงานไปก็คิดว่า เขียนเรื่องทานบารมีกับความเพียรดีกว่า ตอนแรกคนในชุมชนก็มองว่าจะทำได้สักแค่นี้ สามปีผ่านไปสิ้นนอกโบสถ์ชำรุด ก็เลยให้บูรณะหลังคาและทาสีใหม่ จ้างคนในชุมชนมาป็นทาสี พอทำไปถึงยอดหลังคา เขาบอกว่า “ไม่เก็บตังค์แล้ว ขอฮอมบุญด้วย” เพราะเห็นเราทำจริงจัง ก็ใจอ่อน เราก็เลยชนะใจคน

● เริ่มจากเป็นผู้ให้ จากนั้นเขาก็เรียนรู้ที่จะให้?

แม้เราจะสนใจพุทธ แต่ไม่ใช่คนที่เชื่อรูปแบบ ไม่เชื่อการนุ่งขาว ห่มขาว เราก็ปฏิบัติอยู่ทุกวัน ให้ใครได้...ให้ ช่วยใครได้...ช่วย ช่วยไม่ได้...ถอย ทุกวัน ปฏิบัติอย่างนั้นเราไปในทุกที่ก็ไม่เคยกลัวอะไร ไม่ใช่ว่าประมาท ไม่รู้จะกลัวอะไร เกิดมาคนเดียว ก็ตายคนเดียว ตอนที่เรายุ่งๆ หนัก มานั่งอ่านคำแปลพระปริตร บทพาหุสมหากา บางอันก็ท่องได้ บทสวดพระปริตรสวดแล้วมีความสุข มีพลังเขียนรูปได้ เวลาอ่านคำแปล ชนลุกเลย เพราะพระพุทธรูปเจ้าเจอเหตุการณ์ร้ายๆ มาตั้งเยอะ แต่เราเจอแค่กระพี้ เราก็เข้าใจมัน คนที่แย่กว่าเราก็คือต้องช่วยเยอะๆ ให้เยอะๆ มันก็ชนะ ความรู้สึกแบบนี้ปราบมารได้